

Varkens gevoerd met gmo-voer zijn mogelijk kwetsbaarder

Gmo-voer ook in Europa wijdverbreid

Australische wetenschappers hebben een negatief verband gevonden tussen gmo-voer en de gezondheid van varkens. Monsanto verdedigt zich door erop te wijzen dat de EFSA nooit schadelijke effecten heeft gevonden. Het gmo-voer dat in Australië werd onderzocht, is in Europa op grote schaal toegelaten.

Wereldwijd werd half mei dit jaar gedemonstreerd tegen de genetisch gemodificeerde voedselgewassen (kortweg gmo) van Monsanto. Daarop benadrukte de Amerikaanse beursgenoteerde multinational op het NOS Journaal dat zijn gmo-ontwikkelingsprogramma in Europa in 2011 al is stopgezet. Ook concurrent BASF zette die stap.

Financieel voordeel

Monsanto concludeert dat Europa er niet klaar voor is, ook al neemt het gebruik van genetisch gemodificeerde gewassen, zoals soja en mais, buiten Europa snel toe. Dat zou zeker niet gebeuren als boeren wereldwijd geen financieel voordeel zien in het kopen van duurder zaad, stelt Monsanto. Voor kleine boeren hoeft het duurdere zaad ook geen belemmering te zijn. Het zaad is duurder omdat royalties in rekening worden gebracht die worden berekend aan de hand van de ontwikkelingskosten, aldus Monsanto. De meest in het oog springende praktijkrijpe gmo-toepassingen van Monsanto zijn op dit moment mais en soja die bestand zijn tegen bespuiting met het onkruidbestrijdingsmiddel Roundup, eveneens een product van Monsanto. Het is een combinatie die de soja- en maïsteelt in Noord- en Zuid-Amerika domineert. Dat is niet onbelangrijk, deze landen zijn de belangrijkste leveranciers van veevoergrondstoffen in Europa. Monsanto schat het financiële voordeel van gmo voor de boer op honderden euro's per hectare,

afhankelijk van de ziektedruk en/of onkruidbezetting. De financiële voordelen uit zich in hogere opbrengsten en minder bewerkingen en bespuitingen van de gewassen. En het mes snijdt aan twee kanten: niet alleen de portemonnee wordt gespaard, ook het milieu.

Dreiging van monopolie

De Europese Unie heeft zorgen over de marktmacht die zaaizaadleveranciers, zoals Monsanto, dreigen te ontwikkelen met gmo-gewassen. Staatssecretaris Dijkema zei daarover begin juni tijdens een Kamerdebat: „Het zou zorgelijk zijn als de voedselproductie mogelijk in handen komt van twee multinationals. Daar hoeft je geen activist voor te zijn.” Ze zoekt een oplossing in wetgeving rondom het kwekersrecht. Dijkema werd uitgedaagd door Tweede Kamerlid Jesse Klaver (GroenLinks) tot het doen van deze uitspraak. Hij wil dat bij de toelatingsprocedure van genetisch gemodificeerde gewassen niet alleen wordt beoordeeld wat er wordt aangevraagd, maar ook wie er achter de aanvraag zit. Hij vreest dat Monsanto via aandeelhouderschappen alsnog de entree van gemodificeerde gewassen in Europa realiseert en een monopolie op voedsel verwerft.

Keuzevrijheid

Niet alleen het potentiële marktmonopolie dat dreigt te ontstaan, baart zorgen. Ook de keuzevrijheid is in het geding, luidt de

kritiek. Met teeltvrije zones moet worden voorkomen dat niet-gmo-gewassen zaad zetten en verspreiden dat afkomstig is van gmo-gewassen. Maar insiders noemen het ondenkbaar dat verspreiding van gmo-zaad op deze manier kan worden uitgesloten. De natuur laat zich niet weerhouden met teeltvrije zones van een paar honderd meter. Monsanto daarentegen wijst op de teelt van zaaizaadgewassen naast biologische. De biologische sector klaagt niet dat er besmetting plaatsvindt met niet-biologische genetica, waarom zou dat dan met gmo-gewassen wel gebeuren?

Varkens en volksgezondheid

Het grootste gevaar schuilt, volgens de groeiende maatschappelijke tegenbeweging, in de bedreiging van de volksgezondheid. Varkens ondervinden negatieve gevolgen van veevoer met ingrediënten afkomstig van genetisch gemodificeerde gewassen, blijkt uit recent onderzoek van de Flinders Universiteit in Adelaide, Australië. Zeugen gevoerd met gmo-voer, hadden gemiddeld een 25 procent zwaardere baarmoeder dan zeugen die voer zonder gmo-ingrediënten hadden gegeten. Een mogelijk teken van een ziekte, dat om nader onderzoek vraagt. Het aantal ernstige maagontstekingen was ook aanzienlijk hoger bij varkens die het gmo-dieet hadden gekregen. Het ging niet om een laboratoriumproef, maar om wetenschappelijk boerderijonderzoek, ▶

Rabobank niet op de barricades

Rabobank Nederland verklaart de gmo-strategie van Europa een heel lastige materie te vinden. Directeur Food & Agri Ruud Huirne: „Terughoudendheid aangaande gentechnologie is een politiek feit. De Rabobank gaat niet op de barricade om dat feit te bevechten. In andere delen van de wereld, zoals China en de VS, is gmo geen issue, het draagvlak is daar vanzelf”, weet Huirne. „Maar we zijn niet actief in de sector. We gaan niet investeren in het ontwikkelen van nieuwe gentechnologische toepassingen. Wel financieren we natuurlijk de land- en tuinbouw. En of onze klanten zich daarmee bezighouden, dat zou ik moeten nakijken.”

Volgens een statement inzake gentechnologie uit 2005 gelooft de Rabobank Groep er juist sterk in dat de toepassing van gentechnologie een oplossing kan bieden om de snel groeiende wereldbevolking ook op termijn blijvend te kunnen voeden. „Ook om die reden wil ze als financier bij deze ontwikkeling betrokken zijn”, staat in het officiële statement.

benadrukt adjunct associate professor en onderzoeksleider Judy Carman. Het voer betrof een mix van drie verschillende reeds lang in omloop zijnde standaard gmo-gewassen van soja en maïs. Zij en haar team van onderzoekers hebben schriftelijk verklaard dat er geen sprake is van belangenverstremgeling bij het gedane onderzoek. Reacties bij het nieuwsbericht over het onderzoek op www.pigbusiness.nl hebben de strekking dat het om door de wol geleverde activisten gaat die zich verdacht maken door expliciet te verklaren dat ze op geen enkele wijze aan belangenverstremgeling doen.

Amerikaanse overheid

Carman ontkent het activisme ten stelligste. 'Ons enige doel is onafhankelijk wetenschappelijk onderzoek te doen. Maar de Amerikaanse gmo-lobby doet er alles aan om iedereen die hun business bekritiseert in een kwaad daglicht te stellen. We worden opgejaagd en zwart gemaakt.' Ze suggereert dat de Amerikaanse overheid er zelfs bij is betrokken, al strijdend voor de belangen van de gmo-industrie waaronder marktleider Monsanto. In de weekendkrant van 13 en 14 juli publiceerde de *Suddeutsche Zeitung* hierover.

'De Amerikanen bespioneren met hulp van hun geheime dienst niet alleen overheden, instellingen en individuen over de hele wereld, maar ze weten ook de belangen van hun ondernemingen met alle macht te dienen. Een indrukwekkend voorbeeld hiervan is

de agrarische gigant Monsanto, wereldwijd toonaangevend producent van genetisch gemanipuleerde zaden.'

Maar met harde bewijzen komen Carman en de Duitse kwaliteitskrant niet. Dat het artikel er in Zuid-Duitsland ingaat als zoete koek staat vast. Het wemelt in Beieren van de anti gmo protestborden. De lokale bevolking is zeer gesteld op de authentieke herkomst van het voedsel en het natuurlijke imago van de inlandse landbouwsector.

Kloof steeds groter

Woordvoerder Mark Buckingham van Monsanto verwijst het belastende Australische onderzoek naar de prullenbak. Tien jaar onderzoek van de Europese voedselveiligheidsautoriteit EFSA heeft volgens hem ruimschoots aangetoond dat er geen grotere risico's zijn voor het milieu en het voedsel, als gmo-gewassen worden vergeleken met conventionele gewassen. Hij wijst erop dat de kloof tussen Europa en de rest van de wereld alleen maar groter wordt met de komst van gewassen die stikstof efficiënter gebruiken en droogtetolerante en zoutresistente gmo-gewassen.

Monsanto zal zo lang Europa niet wil, Europese boeren van het conventionele voedergewassenprogramma blijven voorzien. De basis van het Europese programma van Monsanto is en blijft bestaan uit het conventionele voedergewassenprogramma, benadrukt Mark Buckingham. 'We respecteren de Europese opvattingen van de bevolking en

politici, maar het is betreurenswaardig dat er misinformatie aan ten grondslag ligt.' Judy Carman van de Flinders Universiteit van Adelaide wijst erop dat de EFSA nooit boerderij-onderzoek heeft gedaan met levende dieren, maar alleen onderzoek op laboratoriumschaal. 'Bovendien onderzoekt de EFSA materiaal dat bedrijven opsturen. Op die manier kunnen ze de onderzoeksresultaten beïnvloeden.'

Toelatingsbeleid

Europa laat geïmporteerd gmo-veevoer toe, mits het uitgebreid door de Europese voedselveiligheidsautoriteit EFSA is onderzocht op voedselveiligheid. Als het er in zit, dan moet dat op de verpakking van voedsel dat met dit voer tot stand is gekomen, vermeld staan. Volgens ontwikkelingshulporganisatie Solidarid tonen recente cijfers aan dat het vee in heel Europa massaal wordt gevoerd met gmo-voer. Ook in Nederland. Solidarid-woordvoerder Gert van der Bijl: 'In Nederland is gmo-vrij voer steeds beperkter voorradig. Het prijsverschil tussen gmo-soja en niet-gmo-soja is het afgelopen jaar flink toegenomen, met name omdat de beschikbaarheid van niet-gmo steeds beperkter wordt.' Van der Bijl gelooft niet in de schadelijkheid van gmo-voer. 'Als dat zo was, dan was het al lang aangetoond, want het is al jaren in grote hoeveelheden aanwezig in de voedselketen.' ■

 Reageren?
e.colenbrander@pigbusiness.nl

Gmo-vrije teelt in Europa

Oostenrijk heeft zich officieel gmo-vrij verklaard. In dit land wordt ook nadrukkelijk werk gemaakt van de vermarkting van gmo-vrije melk en gmo-vrij vlees. Ook andere landen in Centraal-Europa, zoals de deelstaat Beieren en vooral gebieden langs de Donau in Servië en Hongarije, richten zich op de gmo-vrije teelt van soja. In deze honderdduizenden hectares grote gebieden komt het klimaat overeen met dat in de regio's in Noord- en Zuid-Amerika waar het grootste deel van de Europese veevoergrondstoffen nu vandaan komt. De teelt van soja krijgt ook in Nederland geleidelijk steeds meer aandacht, in het kader van verduurzaming. Een meerderheid van de Tweede Kamer steunt plannen om de teelt van soja te stimuleren via het nieuwe Gemeenschappelijke Landbouwbeleid. Veevoercoöperatie Agrifirm en de Nederlandse Akkerbouw Vakbond richten zich op de verhoging van de productiviteit van de sojateelt in Nederland. Maar tot nu toe wordt de teelt van gmo-gewassen niet expliciet uitgesloten.

